

Дејан САВОВСКИ

ДИПЛОМАТИЈАТА - ОГЛЕДАЛО НА ДРЖАВАТА

Во една прилика Елеонор Рузвелт, говорејќи за југословенските дипломати, рекла дека тие како во огледало ја отсликуваат и политиката и внатрешните односи во државата. Во тоа време, по Втората светска војна, поранешната југословенска федерација била во подем, водејќи цврста, независна, конзистентна надворешна политика, но воедно градејќи и нов внатрешен поредок. Нејзините дипломати биле добредојдени секаде во светот, тоа биле вистински професионалци, не сите затоа што биле комунисти, туку имале исклучителен углед и искуство, врвни полиглоти и ерудити. Државата едноставно не си доволувала во светот да испрати лојален а неук, неискусен, неугледен партиски кадар. А државата била еднопартиска. Денес кај нас како малку да е поинаку.

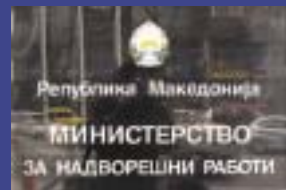
Сигурно е дека денес државите и другите меѓународни организации големо внимание му посветуваат на обучувањето на дипломатските службеници, кои би се занимавале со проблематиката на надворешната политика на своите земји. Амбасадите итн. ДКП, како средство за претставување и протезирање на државниот интерес и идентитет во меѓународните односи, се токму во функција на огледало, на комуникација и контакт со другите држави и ентитети, кои ѝ овозможуваат на државата ефикасно да учествува во меѓународниот дискурс. Во наменувањето на свои претставници, секоја држава особено внимание им посветува на амбасадорската и на дипломатската позиција. Во предвид се зема дали има претходно дипломатско искуство, ако има како ја извршувал таа функција, дали има соодветно образование, познавање на барем два странски јазика, дали го познава јазикот на земјата во која ќе престојува; но најчесто услов е да има минимум една година подготовка за дипломатска дејност во таа земја. Особено значајно за меѓународната политика и дипломатија е познавањето на историјата како едно од базичните знаења без кое не може да се замисли успешноста на еден амбасадор.

Меѓутоа, кај нас состојбата е сосема спротивна од сите правила и теории на водење на дипломатијата на една држава. Ние немаме прописи за сè тоа; немаме ниту единствена практика и т. н. обичајни норми, професионални узанси. Нашиот предлог за амбасадор најчесто е - партиски човек кој е "мајстор" во решавањето на внатрешните проблеми на партијата, а како награда за тоа му се дава амбаса-

дорско место. И не случајно заборава дека неговата функција е државна, а не партиска. А од друга страна, пак, очекувањата од него се да биде доследен репрезент како на политиката, така и на културните вредности на нашата држава, и тоа на крајно високо ниво. Жално е да се види дека во едно од клучните министерства (Министерството за надворешни работи) длабоко се присутни партизацијата и непотизмот. Партизацијата не може да се оправда со фактот дека ние имаме политички одговорна Влада, што само по себе доведува до заклучок дека таа Влада ќе назначи раководни кадри исклучително од нејзините редови; кај нас проблемот уште повеќе е истакнат со тоа што не се менуваат само министрите и раководителите, туку партизацијата е навлезена во

конзуларните претставништва и решавање на клучните задачи во насока кон процесите на интеграција во ЕУ и во НАТО", се надеваме дека конечно ќе преминат од теорија во практика. Со донесувањето на долго очекуваниот Закон за надворешни работи треба да се втемелат правно основните постулати во доменот на надворешната политика и дефинитивно да се прекине трендот на самоволие, кое го демонстрираат оние кои имаат институционално влијание врз креирањето и водењето на меѓународната политика.

Сите овие недостатоци добиваат во интензитет затоа што прв пат во нашата самостојна историја активностите на оние кои се инволвирани во меѓународната политика се под лупа на цела македонска јавност. Тоа е така затоа што можеби ни

"ОВАА ГОДИНА ЌЕ ИМА ПЕКолНА ДИНАМИКА ВО АКТИВНОСТИТЕ НА НАДВОРЕШНАТА ПОЛИТИКА И НА ДИПЛОМАТСКО-КОНЗУЛАРНИТЕ ПРЕТСТАВНИШТВА И РЕШАВАЊЕ НА КЛУЧНИТЕ ЗАДАЧИ ВО НАСОКА КОН ПРОЦЕСИТЕ НА ИНТЕГРАЦИЈА ВО ЕУ И ВО НАТО". А ЗА КОЈА ТОА ГОДИНА СЕ ОДНЕСУВА КОНСТАТАЦИЈАТА?

Нашиот предлог за амбасадор најчесто е - партиски човек кој е "мајстор" во решавањето на внатрешните проблеми на партијата, а како награда за тоа му се дава амбасадорско место.

најситните сегменти на организацијата на институциите на власта. Вината за ваквата ситуација ја согледувам во начинот на практиката на работењето на сите досегашни влади (тука повторно би го издвоил МНР). Но, се надеваме дека во иднина (не толку далечна), со воведувањето нови прописи, со новиот начин на методологија на работа во самото Министерство и во работата на амбасадите по европски терк, ваквите појави ќе се искоренат.

Сметаме дека со тоа конечно до израз ќе дојдат вистинските професионалци, кои несомнено ги имаме. Досегашните декларативни заложби дека "оваа година ќе има пеколна динамика во активностите на надворешната политика и на дипломатско-

претстои една од последните "битки" за зачувување на нашето исконско и автентично име, оспорено од страна на Грција, но и на Црквата, па дури и на нацијата. Треба да бидеме свесни дека битката за името и за идентитетот не се води само на преговорите во Њујорк или во различни билатерални и мултилатерални средби, туку очекуваме една сеопфатна дипломатска иницијатива во која ќе бидат активирани сите расположливи дипломатски и амбасадорски ресурси. Меѓутоа, ова е тема која отвора простор за коментари, и која заслужува многу поголемо внимание и потемелна анализа. Затоа, господа и госпоѓи во фотелјите на власта "Alea jacta est" ("Коцката е фрлена").